

De Oranje ziel van Buren

Elio Pelzers

Hotel-restaurant De Prins. Walmolen Prins van Oranje. Een Oranjestad museum. Restaurant Gravin van Buren, ooit in het bezit van een Michelinster, sloot in 2011 de deuren. Het pittoreske stadje Buren in de Betuwe heeft binnen de wallen enige bijzondere 'Oranjalie'. De Burenaren zijn trots op hun speciale en historische band met de koninklijke familie. Ze noemen hun stadje daarom Oranjestad. Bezoekers kunnen de geschiedenis op vrijwel iedere hoek en in bijna ieder steegje opsporen. Een terrasje pakken en toeristen observeren is hier beslist geen straf.

Van vader des vaderlands tot schaatser W.A. van Buren

Waarom roemen de Burenaren hun band met ons vorstehuis? De 'vader des vaderlands', Willem van Oranje, trouwde hier in 1551 met zijn eerste vrouw Anna van Buren. Deze dochter van de graaf van Buren en Culemborg bracht een flink vermogen in, waardoor haar man schatrijk werd. Hun gezin staat in brons gegoten voor de ingang van de Sint Lambertuskerk. Het Burense Oranjestad museum meldt overigens dat er nog oudere (familie)banden zijn. De dochter van de Willem de Zwijger, Maria van Nassau, stichtte in 1612 in het stadje een weeshuis. Zij trok zich het lot aan van de wezen die bittere armoede leden. Koning Willem-Alexander draagt de titel graaf van Buren. Hij reed in 1986, toen nog als kroonprins, de Friese Elfstedentocht onder het pseudoniem W.A. van Buren om niet meteen herkend te worden. De leden van het Koninklijk Huis komen graag en regelmatig naar het voormalige vestingstadje. Tachtig jaar geleden opende prinses Juliana een brug in

Geldermalsen, waarna ze naar de overkant wandelde, waar het gemeentebestuur van Buren haar opwachtte voor een rondwandeling door de stad.

Buren had voldoende redenen om bezielt te raken van Oranje.

Oranjelekkernijen

In de zomer van 2013 promootte het Museum Buren en Oranje een Oranje arrangement. Dit bestond uit een Oranje wandeling, een bezoek aan het museum en een Oranjelezing met orgel en samenzang in de Sint Lambertuskerk. Verder stonden de koffie en lunch geheel in het teken van Oranjelekkernijen. Een reisjournalist liet jaren geleden - na een bezoek aan het museum - De Telegraaf niet voor

niets kopen: "Zelfs een kleurenblinde ziet dat in deze stad alles om Oranje draait". Het museum is gevestigd in het historische raadhuis (Markt 1), dat tussen 1555 en 1985 als zodanig dienst deed. Oorspronkelijk is het pand gebouwd als woonhuis en in de 18e eeuw ingrijpend verbouwd. Wikipedia meent zelfs te weten dat de zonen van Willem van Oranje, Filips Willem en Maurits, een toespraak hebben gehouden op het bordes van het stadhuis. Museumbezoekers maken onder meer kennis met de geschiedenis van Buren, de kinderschoentjes van onze vorstinnen, talrijke portretten en het officiersstelsel waarin kroonprins Willem-Alexander trouwde. Kortom: een vorstelijk museum. >>

Putdeksel

Wie zijn hoofd laat hangen in Buren, loopt de kans opnieuw een opmerkelijk Oranjeattribuut tegen te komen: een rioolputdeksel ter gelegenheid van de troonsbestijging door koning Willem-Alexander en koningin Máxima. Producent Aquafix Milieu uit Mijdrecht schonk deze putdeksels in april 2013 aan Nederlandse gemeenten. Een aardige en duurzame marketingstunt.

Gepantserde auto's in het voormalige weeshuis

Wie het Marechausseemuseum (Weeshuiswal 9) bezoekt en langs de gepantserde auto's en uniformen zwerft, moet zich realiseren weer op Oranjegrond te lopen. Het museum is gevestigd in het door Maria van Nassau gestichte voormalige weeshuis. Prinses Beatrix is al bijna zestig jaar schutsvrouw van het 'Wapen der Koninklijke Marechaussee'. Wie lang naar het magnifieke rechthoekige renaissanceachtige gebouw kijkt ziet talloze mooie details. Hetzelfde geldt voor de strakke tuin rondom het oude weeshuis. De entree met ionische zuiltjes is bekroond met een tekst, die de band met de Oranjes nogmaals bevestigt.

Draaien voor de Oranjes

Buren barst van de monumenten en idyllische hoekjes. Boven de skyline van het stadje steekt de rode toren van de Sint

Lambertuskerk brutaal uit. Maria van Nassau, die de laatste jaren van haar leven in Buren woonde, werd in 1616 in deze protestantse kerk bijgezet. De molen Prins van Oranje draagt ook bij aan de Burense skyline, maar door zijn perifere locatie en de omliggende begroeiing soms iets minder sterk dan de wat meer centraal gelegen kerktoeren. Deze stellingmolen (Molenwal 7), gebouwd in de 18e eeuw, brandde in 1911 uit en werd herbouwd. De naam hangt uiteraard samen met de vroegere eigenaren: de stadhoudelijke familie.

Wie door de enig overgebleven stadspoort het stadje verlaat komt even rechtdoor lopend in het Plantsoen uit. Hier lag vroeger het kasteel van de heren van Buren en de eerste woning van de Oranjes in Nederland, na het huwelijk van Willem de Zwijger en Anna van Buren. Slechts een gedenkplaat herinnert er aan.

Meer informatie?

Thea Coppens, *Buren, Egmond en Oranje. Stichting Oud Buren*, 1989.
Ingrid. D. Jacobs, *Honderd jaar Oranje in Gelderland 1909-2009*. Aprilis, 2009.
Elio Pelzers, *De 100 mooiste dorpen van Nederland. Reader's Digest - WBooks*, 2012.

www.museumburenenoranje.nl
www.burenstad.nl
www.buren-toeristeninfo.nl

6

1 Museum Buren & Oranje 2 Het voormalige weeshuis 3 Dorpsgezicht Buren
Foto's: Elio Pelzers